

Maspons i Labrós (Maria de Bell-lloc), granollerina; el seu nebot Maspons i Anglasesell em confirmà que ho diuen en alguns llocs de l'Alt Vallès. El DAG. el recull com a nom d'erba indeterminat (no sé si J. M. de Sagarra (*AlcM*) coneixia el mot de primera mà). — 13 O hi hauria aglutinació de l'article IPSE; o bé, al contrari, deglutinació d'aquest article en *alabruga*. Car també es pot encarar alguna altra alternativa. Hi ha semblança entre les matetes de salabruga, quan s'escampen amplemment, amb les grans mates del rododèndron, ço que ha donat lloc a l'homonímia entre *brossa* nom català d'aquell i *broussé* nom piemontès d'aquest (veg. l'article *BROSSA*). I el cas és que el rododèndron es diu *salabarà* en el Pallars (cf. *bardanal* a *BARDA*). 15 ¿Tindria el mateix origen o res en comú aquest *sala-* anteposat als dos noms de planta?

BRUCINA, 'alcaloide de la nou vòmica', derivat del nom de James Bruce (1730-1794), explorador escocès de l'Àfrica. □ 1.ª doc.: 1868, *SLitCosta*; *DFa.* i *AlcM*.

Pres de l'angl. *brucine*, nom del $C_{22}H_{28}N_2O_4$, format amb el nom d'aqueix viatger que ho portà de les seves expedicions. *Brucita* (*SLitCosta*, *DFa.*, *AlcM*) és l'angl. *brucite* $MgOH_2$, format amb el nom d'un científic homònim, A. Bruce, mineralogista de Nova York, que recollí aquest òxid de magnesi en la zona Quebec-Ontàrio-Nevada, on abunda. Diccionaris de Webster-Merriam i Thorndike-Barnhardt.

Brúcol, V. *bruc* (nota 11) *Bruel*, *bruelar*, V. *braolar*

BRUFAR, 'arruixar o esquitxar de gotes o menuts ornaments', mot essencialment mallorquí i baleàr, que sembla degut a una alteració de *BUFAR* per influència d'un altre mot. □ 1.ª doc.: 1840, *DFgr*.

Les accs. que li dona Amengual són freqüents en els escriptors: «esparcir en menudas gotes el agua o qualquier licor, rociar, aspergere; rociar alguna cosa tomando un buche de agua en la boca; como para humedecer la ropa blanca, cuando se ha de planchar»; El *DFgr*. hi afegeix «*brufar* los animals: fer una espècie de ronco, *resoplar*; *brufar* en es bòu: despreciar una cosa, asquear». AMAlcover: «roar [o sigui *arro-sar*], banyar lleugerament una cosa, omplint-la de gotineues; despedir l'ayre dels pits amb molta de forsa» (*BDLC* III, 1906, 13).¹ En els escriptors potser la que es troba més no és 'esquitxar de gotetes' sinó 'espargir d'ornaments menuts, com perles, puntets daurats', etc., que en el fons ve a coincidir amb la de «roar de gotineues» d'Alcover.

Així, des de cap a 1850, per exemple, en les poesies de Pere d'Àlcantara Penya: «s'aplegaven / davant Cort es cavallers / y, a cavall, molts de carrers / amb processó transitaven; / a la moda antiga armats, / de cap a peus *brufats* d'ò ['or'], / amb rics mantos adornats / de lama o tissú des bò» (*JqMBover*, *BibleBal.* II, 89.33.6); «les planes blanquetgen / ab la flor dels ametlers: / cau la flor damunt la bruya / qu'abaix de los arbres creix; / pintada de vert la terra, / *brufada*

de grans d'argent, / d'esperança y de puresa / ne rumbetja hermós mantell: / bella terra n'és Mallorca!», Tomàs Forteza, 1873, *Poetas Bal.*, P. d. M., 482 (que ell mateix es traduí «de plateados copos salpicada»; no parla del mot en la seva *Gram.*); en Pere Orlandis (1898): «la terra de verd vestida, / d'herbei coberta i de flors, / semblava, *brufat* de perles, / ric mantell de seda i or» (*Poesies*, 2.ª ed., p. 23).

M. S. Oliver ho estén poc més: «aquell roser, crescut a l'ombra de tristos innates, *brufat* de plors juvenívols» (pròleg a Orlandis, p. 13). D'altres ho generalitzen al sentit de 'atapeït, ple a tot ser-ho, clafert', però sol ser de petites coses individuals (com les gotetes): «l'Arxiduc, exhibint un vestit *brufat* de constel·lacions de taques, era pres pel cuiner» (Arx. Lluís Salvador, p. 18), «aquest inventari està *brufat*, masell de noms de robes, vestits, joyes ---», AMAlcover, *BDLC* x, 1919, 484.

És possible però no segur que calgui tenir a part de tot això el sentit de *brufada* «bromes que es formen al cim de les muntanyes i baixen ràpidament descent-se en aigua o en pedra» que defineix bé el *DFa.*, i que se sent molt cap a Cerdanya i Pallars (també pall. *brufejar*, *AlcM*), i *brufada* 'accés bruscat de malhumor' (sentit derivat del cerdà, que d'allí degué treure N. Oller, *AlcM*), per més que *AlcM* vulgui confondre això amb el mot mallorquí, car ací no es tracta d'«esquitxar de gotetes d'aigua» o 'petits adorns' sinó que el punt essencial és el de 'temps tempestuos i bruscat' (cosa que ho fa inseparable de la família de *borrufa*, *rufaca*, *rúfol*, etc., que potser és tot altra cosa).²

En canvi és clar que retrobem plenament el sentit i matis mallorquí en Verdaguer; però només un cop en la seva obra, que jo sàpiga, i no en l'*Atlàntida* ni altra de les seves obres de joventut, sinó en *Canigó*: «los mantells estesos, / tofes de neu sens trepitjar encara: / un n'obira al bell mig, *brufat* de perles, / lliiri enjoyat per gotes de rosada» (la congesta de Florde-neu, *Canigó* II, v. 123). Però em sembla clar que aquí tenim un ús copiat i inspirat dels poetes mallorquins, i segurament no après per Mn. Cinto en la seva terra ni en el Principat. Tal imitació és comprèn en un bell mot, i fortament expressiu, com aquest, adequat al llenguatge poètic.

A les altres dues Balears, el que s'usa és el derivat *esbrufar*: «rociar» a Eivissa (PzCabrerero) i a Menorca, on *AlcM* defineix *esbrufar* «esquitxar, llançar amb força un líquid en forma de pluja fina», cast. *salpicar* i no en tenim més que un ex. en el narrador menorquí Ruiz i Pablo:³ «an es mateix temps que es vapor prenia atrencada y *esbrufava* per cada banda de proa, just com un cavall en es có» (1923; *Nov. Menorquines*, *IdOr.*, p. 81, definit «ruixar» en el glossari).

Per molt que predomini aquest matis, equivalent al cast. 'salpicar de coses menudas', no hem d'oblidar que això es fa «despedint l'ayre dels pits amb molta força», i que és «llançar aspergis de gotetes d'aigua» «tomando un buche de agua en la boca», com han explicat Alcover i Amengual, que Figuera hi ha afegit «resoplar los animales», i també «*brufar las pessos en*